

Prilog raspravi „Ideja kao društvena pojava i naoružani narod”

Pukovnik mr MILISAV SEKULIĆ

U članku se kritički razmatra odnos ideje kao društvene pojave i oblika naoružanog naroda sa ratnom vještinom. Pri tome se osporava mišljenje prof. dr Mensura Ibrahimpašića, prema kome su relacija ideje kao društvene pojave i naoružanog naroda aktuelan predmet istraživanja ratne vještine. Takođe, kritikuje se nastojanje da se ratnoj vješтини stavlja u »nadležnost« da otkriva nove mogućnosti jačanja odbrambene moći zemlje i da ukazuje na pojave koje podrivaju odbrambenu moć zemlje. To nije i ne treba da bude predmet ratne vještine.

Polazeći od činjenice da je predmet izučavanja ratne vještine oružana borba, ne može biti u njenoj »nadležnosti« istraživanje celine koncepcije opštenarodne odbrane (ratna vještina istražuje samo onaj deo koncepcije opštenarodne odbrane koji se odnosi na pripremu i vođenje oružane borbe). Pogotovu je neosnovano očekivati da ratna vještina istražuje odnos koncepcije opštenarodne odbrane i socijalističkog samoupravljanja.

Nisu sporne tvrdnje prof. dr Mensura Ibrahimpašića da teškoće i problemi u razvoju samoupravljanja imaju prvorazredno značenje za opštenarodnu odbranu. Sporno je zalaganje da ratna vještina treba da izučava bilo kakve probleme i aspekte razvoja ideje socijalističkog samoupravljanja. Pogotovu ne može biti zadatak ratne vještine da se bavi pronalaženjem puteva koji bi vodili reafirmaciji ideje socijalističkog samoupravljanja. Međutim, to ne znači da postojeće teškoće i problemi nemaju uticaja na izgrađivanje sistema odbrane i oružanih snaga, odnosno vojne organizacije, a time i ratne vještine.

U »Vojnom delu« br. 1/88 pukovnik u penziji prof. dr Mensur Ibrahimpašić u članku *Ideja kao društvena pojava i naoružani narod*, na originalan način traži odgovore na pitanja: kada, zašto i na koji način ideja postaje unutrašnja odlučujuća pokretačka snaga naoružanog naroda.¹

¹ »Vojno delo« br. 1/88, str. 11—44.

Autor se decidno izjašnjava da proučavati navedena pitanja znači proučavati relaciju: ideja kao društvena pojava i naoružani narod kao oblik istorijskog subjektiviteta naroda.²

U traženju odgovora na navedena pitanja, autor pored ostalog ukazuje na činjenicu »da naša teorija ratne veštine ima posebne razloge za metodološki osvešćenije i sistematskije istraživanje relacije: ideja kao društvena pojava — naoružani narod kao oblik istorijskog subjektiviteta naroda. Ona (ratna veština) istražuje mogućnosti i zakonitosti takve oružane borbe u kojoj je subjekt naoružani narod.«³

Ovaj deo sadržaja članka, kao i više drugih tvrdnji i stavova autora navodi na zaključak da ratna veština ima zadatak da istražuje i rešava probleme odnosa na relaciji ideje kao društvene pojave i naoružanog naroda kao oblika istorijskog subjektiviteta naroda.

Slažem se sa mišljenjem autora da navedeni problem ulazi u sadržaj predmeta koji istražuje ratna veština. To je i glavni povod za ovu polemiku o nekim stavovima koje autor zastupa u navedenom članku.

Kritički osvrt odnosi se isključivo samo na kontekst odnosa ideje kao društvene pojave i oblika naoružanog naroda sa ratnom veštinom. Zato je neophodno da se naznače neke važnije tvrdnje autora iz navedenog konteksta i analizira njihova opravdanost u odnosu na predmet istraživanja ratne veštine. Pre navođenja tvrdnji autora neophodno je makar u najkraćim crtama ukazati na određenost predmeta naše ratne veštine.

U naučnoj i stručnoj literaturi dominiraju shvatanja da je predmet ratne veštine oružana borba. Predmetna oblast istraživanja najčešće se ograničava na pripremu i izvođenje oružane borbe. Konkretnije rečeno, istraživanjem se utvrđuju zakonitosti, načini i oblici pripremanja i izvođenja oružane borbe.

Neki naši autori smatraju da je predmet ratne veštine kao nauke opštenarodni odbrambeni rat, a neki njen predmet proširuju i na celokupnu oblast opštenarodne odbrane.

Polazeći od stava da je predmet ratne veštine pripremanje i vođenje oružane borbe, čitalac članka *Ideja kao društve-*

² Isto, str. 12.

³ Isto, str. 13.

na pojava i naoružani narod ne može da ne zapazi zalaganje autora da ratna veština treba da izučava i one sadržaje koji prevazilaze njen predmet izučavanja.

Polemički osvrt ima za cilj da na osnovu preovlađujućih stavova o tome šta je predmet ratne veštine ukaže da jedan broj problema, koje profesor dr Mensur Ibrahimpašić stavlja u »nadležnost« ratne veštine, prevazilazi njen predmet istraživanja.

VEZA IDEJE KAO DRUŠTVENE POJAVE I NAORUŽANOG NARODA SA PREDMETOM RATNE VEŠTINE

Relacija ideje kao društvene pojave i naoružanog naroda, prema Ibrahimpašićevom mišljenju, aktuelan je predmet istraživanja ratne veštine. S tim u vezi, indikativan je sledeći deo teksta:

»Kao disciplina čiji je predmet oružana borba, naša teorija ratne veštine svojim istraživanjima treba da dolazi do saznanja potrebnih ne samo oružanim snagama već i onih potrebnih ostalim elementima sistema opštenarodne odbrane za njihovo delovanje kao činilaca odvracanja od agresije i kao činilaca strategije po kojoj je oružana borba glavni oblik suprotstavljanja agresiji. Ovu ulogu ona ne može uspešno ostvarivati pružanjem ostalim elementima sistema opštenarodne odbrane samo određenih tehničkih znanja već i znanja o fizionomiji savremenog rata bez kojih nije moguće postići integrisanost, motivisanost i funkcionalnost svih elemenata sistema opštenarodne odbrane. A to znači da mora biti neprekidno okrenuta aktuelnoj društvenoj stvarnosti, posmatrajući je sa stanovišta odbrambene moći zemlje, radi otkrivanja novih mogućnosti njenog jačanja i ukazivanja na pojave koje je podrivaju. Ovakav njen odnos (odnos teorije ratne veštine, prim. M. S.) prema aktuelnoj društvenoj stvarnosti, razume se, podrazumeva neprekidno ostvarivanje uvida u tokove društvene stvarnosti radi traženja odgovora na pitanja u kojoj meri su oni podudarni sa doktrinarnim načelom da je socijalističko samoupravljanje temelj sistema opštenarodne odbrane i njego-
gova odlučujuća pokretačka snaga.«⁴

⁴ Isto, str. 13. i 14.

Citirani deo teksta nužno je razmatrati u kontekstu tvrdnje da sadržaj istraživanja ratne veštine treba da bude relacija ideje kao društvene pojave i naoružanog naroda.

Nije sporno da teorija ratne veštine svojim istraživanjima treba da dolazi do saznanja potrebnih ne samo oružanim snagama nego i ostalim elementima opštenarodne odbrane. Pri tome, ratna veština nije ni do sada svoju ulogu ostvarivala prema »ostalim elementima sistema opštenarodne odbrane« davanjem samo određenih tehničkih znanja. Autor pored »tehničkih znanja« smatra da teorija ratna veština treba »ostalim elementima sistema opštenarodne odbrane« da pruži »i znanja o fizionomiji savremenog rata«.

Da li teorija ratne veštine za svoj predmet izučavanja ima rat ili oružanu borbu? Ibrahimpašić zastupa mišljenje da je predmet ratne veštine oružana borba (str. 13, zadnji pasus). Ako je oružana borba predmet ratne veštine, onda se od nje može očekivati da uopštava i nudi znanja o fizionomiji oružane borbe, a ne rata u celini. Rat kao celina nije predmet izučavanja nijedne nauke pojedinačno. To znači da znanja o fizionomiji savremenog rata nisu rezultat istraživanja samo teorije ratne veštine, mada ona ima poseban značaj zato što je predmet njenog izučavanja oružana borba. Znanja o fizionomiji savremenog rata nudi teorija opštenarodne odbrane i ona predstavljaju sintetizovanu celinu rezultata istraživanja svih naučnih disciplina koje se bave raznim aspektima rata. Nije i ne treba da bude sporno da ratna veština, čiji je predmet izučavanja oružana borba, značajno utiče na ukupna znanja o fizionomiji savremenog rata.

Zahtev da ratna veština mora biti neprekidno okrenuta aktuelnoj društvenoj stvarnosti, posmatrajući je sa stanovišta odbrambene moći zemlje, takođe ne treba da bude sporan. Pri tome je nužno jasno odrediti šta čini sadržaj i smisao odnosa (okrenutosti) ratne veštine prema aktuelnoj društvenoj stvarnosti. Pod tim se podrazumeva »neprekidno ostvarivanje uvida u tokove društvene stvarnosti radi traženja odgovora na pitanja u kojoj meri su aktuelni društveni problemi podudarni sa doktrinarnim načelom da je socijalističko samoupravljanje temelj sistema opštenarodne odbrane i njegoa odlučujuća pokretačka snaga«?⁵

⁵ Isto, str. 14.

U traganju za konkretnim odgovorom nije opravdano u »nadležnost« ratne veštine prenositi i one sadržaje koji joj ne pripadaju. Npr. nije u »nadležnosti« ratne veštine traženje odgovora na pitanja u kojoj su meri tokovi društvene stvarnosti »podudarni sa doktrinarnim načelom da je socijalističko samoupravljanje temelj sistema opštenarodne odbrane i njegova odlučujuća pokretačka snaga«.

Traženje odgovora na to pitanje podrazumeva podvrgavanje naučnoistraživačkom postupku velikog broja raznovrsnih pitanja i problema iz »nadležnosti« velikog broja društvenih nauka. Ako bi to bio zadatak ratne veštine, njena metodologija morala bi biti takva da omogući istraživanje tokova društvene stvarnosti (razne aspekte društvenih kretanja, ekonomske i političke krize). Međutim, to je zadatak drugih društvenih nauka.

Ibrahimpašić, takođe, nije u pravu kada ratnoj veštini stavlja u »nadležnost« da otkriva nove mogućnosti jačanja odbrambene moći zemlje. To je zadatak velikog broja drugih društvenih nauka. Nelogično bi bilo da ratna veština ukazuje društvu da, na primer, slabosti u ekonomskom razvoju i politici zemlje slabe njenu odbrambenu moć. Ratna veština, međutim, sa aspekta potreba svoga predmeta istraživanja (oružane borbe), koristi rezultate drugih nauka koje otkrivaju nove mogućnosti jačanja odbrambene moći društva. Pri tome, ona nužno uvažava rezultate do kojih su došle druge nauke u našem društvu. Time ratna veština obezbeđuje poštovanje zahteva da kao nauka uvažava realnu društvenu stvarnost.

ODNOS IDEJE SOCIJALISTIČKOG SAMOUPRAVLJANJA I RATNE VEŠTINE

U delu članka pod naslovom *Integrativna i motivaciona snaga ideje*, autor razmatra i određene zadatke teorije ratne veštine.⁶ Osnovni sadržaj tog dela članka čini razmatranje ideje socijalističkog samoupravljanja, pri čemu autor polazi od činjenice da je koncepcija opštenarodne odbrane bitan deo ideje socijalističkog samoupravljanja. To je osnova na kojoj zasniva tvrdnju: »Budući da je koncepcija opštenarodne odbrane bitan deo ideje socijalističkog samoupravljanja, zadatak naše ratne veštine je da rešava problem primerenosti sta-

⁶ Isto, str. 14—24.

vova te koncepcije suštini ideje socijalističkog samoupravljanja i njenog sklada s društveno-istorijskim uslovima. Zbog toga je ona (ratna veština, prim. M. S.) činilac razvoja te ideje (ideje socijalističkog samoupravljanja, prim. M. S.), a ne samo instrumentalna disciplina njenog ostvarivanja.«⁷

Kritičkim osvrtom na ovaj citat želim da argumentovano osporim Ibrahimpašićevu tvrdnju da je zadatak ratne veštine da rešava probleme primerenosti stavova koncepcije opštenarodne odbrane suštini ideje socijalističkog samoupravljanja i njenog sklada s društveno-istorijskim uslovima.

Predmet ratne veštine ulazi u sadržaje opštenarodne odbrane. On svojom celinom nije jedini sadržaj opštenarodne odbrane, jer se isključivo odnosi na probleme pripremanja i vođenja oružane borbe u opštenarodnom odbrambenom ratu. Znači predmet ratne veštine je lociran u oblasti opštenarodne odbrane i nije van nje. Polazeći od toga, postavlja se pitanje u čiji sadržaj istraživanja treba da uđu »problemi primerenosti koncepcije opštenarodne odbrane suštini ideje socijalističkog samoupravljanja i njenog sklada s društveno-istorijskim uslovima«.

Navedeni problemi ne ulaze u unutrašnji sadržaj opštenarodne odbrane nego čine njeno okruženje. Zbog toga ratna veština, čiji je predmet istraživanje priprema i vođenja oružane borbe unutrašnji sadržaj opštenarodne odbrane, ne može i ne treba da istražuje primerenost stavova koncepcije opštenarodne odbrane suštini ideje socijalističkog samoupravljanja.

Ratna veština nužno uvažava i polazi od stvarnog stepena tražene primerenosti kao jednog od bitnih činilaca pripremanja i vođenja oružane borbe. Problemi primerenosti stavova koncepcije opštenarodne odbrane suštini ideje samoupravljanja predmet su teorije opštenarodne odbrane i drugih društvenih nauka koje se bave izučavanjem i daljim razvojem samoupravljanja u našem društvu.

Probleme na relaciji koncepcije opštenarodne odbrane i ideje socijalističkog samoupravljanja Ibrahimpašić dovodi u vezu sa nekim neosnovanim shvatanjima mesta i uloge armije u društvu. Ta shvatanja su prema njegovoj oceni posledica nerazumevanja uloge naše ratne veštine u rešavanju problema primerenosti stavova koncepcije opštenarodne odbrane suštini ideje socijalističkog samoupravljanja.

⁷ Isto, str. 16.

Malo se argumenata može navesti u prilog Ibrahimpašićeve tvrdnje da su pogrešna shvatanja (ako su društvu potrebni profesionalni vojnici — aktivne vojne starešine — njihovo je mesto u kasarnama ili da je JNA kao stalni oblik vojne organizacije neprimeren socijalističkom društvu) posledica nerazumevanja uloge naše teorije ratne veštine u rešavanju problema primerenosti stavova koncepcije opštenarodne odbrane suštini ideje socijalističkog samoupravljanja.

Ako bi navedena shvatanja, koja nisu samo pogrešna nego u velikom broju i zlonamerna, bila predmet izučavanja ratne veštine, mogli bi se pojaviti i neki novi problemi. U prvom redu mislim na optužbe za navodnu militarizaciju našeg društva. Mnogo je važnije ukazati na nepostojanje veze između predmeta ratne veštine i neosnovanih napada na JNA i oružane snage u celini. Napadi na vrednost sistema opštenarodne odbrane predstavljaju problem politike, a time i njenog predmeta istraživanja. Podrazumeva se da se pri tome politika oslanja na dostignuća teorije opštenarodne odbrane i ratne veštine.

Posle navođenja uslova koji moraju biti ispunjeni da bi ideja delovala kao društvena energija,⁸ Ibrahimpašić kaže: »Istorija pokazuje da nije bilo ideje kojom se izražavao opšti društveni interes, a da se u njenom ostvarivanju nije javljala protivrečnost u odnosu između društvene snage koju je definisala kao izraz opšteg interesa i širokih slojeva društva (naroda) . . . Ova protivrečnost se javlja zbog toga što društvena snaga koja definiše ideju kao izraz opšteg interesa, postaje vladajuća društvena snaga, pa kao takva konstituiše svoj poseban interes suprotstavljen interesima onih kojima se vlada.«⁹

Ovaj citat se navodi radi toga što autor zastupa mišljenje da ovoj protivrečnosti, kao jednoj od opštih zakonitosti prirode ideje kao društvene pojave, podleže i ideja socijalističkog samoupravljanja i da je teorija naše ratne veštine pozvana da istražuje ovu protivrečnost. To zbog toga što ratna veština »kao naučna disciplina koja izučava rat i vojnu organizaciju, dolazi do saznanja bez kojih nije moguće sagledati posledice erozije ideje socijalističkog samoupravljanja kao integrativne

⁸ Autor navodi dva uslova (1) da programski ciljevi sadržani u ideji izražavaju bitne interese i htenja širokih slojeva društva primereno postojećim i nastajućim mogućnostima društvenog, civilizacijskog razvitka i (2) da ideja deluje kao integrativno i motivaciono ishodište istorijskog subjektiviteta narodnih masa.

⁹ »Vojno delo«, br. 1/88, str. 17.

i motivacione snage na celinu sistema opštenarodne odbrane, odnosno celinu odbrambene moći zemlje«. ¹⁰

Da li teorija ratne veštine treba da proučava navedenu protivrečnost?

Mislim da Ibrahimpašić nema dovoljno ubedljivih argumenata, koji opravdavaju tezu da je proučavanje ove protivrečnosti zadatak teorije ratne veštine. Radi jasnoće rasprave neophodna je makar i uprošćena analiza navedene protivrečnosti.

Ideja socijalističkog samoupravljanja izražava opšti društveni interes. U njenom ostvarivanju javila se i deluje protivrečnost između društvene snage koja je samoupravljanje definisala kao izraz opšteg interesa (reč je o Savezu komunista Jugoslavije) i širokih slojeva društva (reč je o radničkoj klasi, radnim ljudima i građanima, narodu). Sadašnja etapa kroz koju prolazi naše društvo to upečatljivo potvrđuje. Znači li da navedenu protivrečnost čini, odnosno izražava odnos između SKJ, koji je definisao ideju socijalističkog samoupravljanja kao opšti interes i naroda, tj. odnosa naroda prema toj ideji? Nije li protivrečnost nepotpuno prikazana? Ne radi li se o protivrečnosti između onih koji su za ideju socijalističkog samoupravljanja (među njima su Savez komunista i radnička klasa, najveći deo naroda) i onih kojima ideja socijalističkog samoupravljanja ne odgovara? Prema mom mišljenju navedena protivrečnost se odnosi na ovo poslednje.

Ali, nezavisno od toga na šta se protivrečnost odnosi, postavlja se pitanje da li ona može biti predmet proučavanja ratne veštine? Budući da navedena protivrečnost ne čini sadržaj oružane borbe (ni teorije, ni njene prakse), logično je zaključiti da ona ne može biti predmet proučavanja ratne veštine.

Profesor dr Mensur Ibrahimpašić navodi dva razloga koji opravdavaju tezu da je, pored teorije opštenarodne odbrane, uvažavanje i proučavanje navedene protivrečnosti (zakonitosti) zadatak i ratne veštine.

Prvi razlog je u činjenici da su i oružane snage izložene toj protivrečnosti. Da bi one bile sposobne da prevladaju tu protivrečnost (koja može biti ishodište dezintegracionih i demotivacionih pojava i procesa), prema Ibrahimpašiću bitan uslov je da »teorija ratne veštine koja sistematizovano, inter-

¹⁰ Isto, str. 18.

disciplinarno, intenzivno izučava ove pojave i procese kao značajne prepreke primerenog razvoja društvenog bića oružanih snaga suštini ideje socijalističkog samoupravljanja, a jedino ta primerenost pouzdano osigurava visok stepen njihove integrisanosti i motivisanosti¹¹.

Može se prihvatiti teza da su oružane snage izložene dejstvu ove protivrečnosti. Ali, nema osnova da se sposobnost oružanih snaga da se suprotstave uticaju navedene protivrečnosti uslovljava bilo kakvom ulogom ratne veštine. Pogotovo što navedena protivrečnost nije i ne treba da bude predmet proučavanja ratne veštine.

Drugi razlog koji Ibrahimpašić navodi sadržan je u njegovoj tvrdnji da je ratna veština pozvana da istražuje ovu protivrečnost i zbog toga što, kao naučna disciplina koja izučava rat i vojnu organizaciju, dolazi do saznanja bez kojih nije moguće sagledati posledice erozije ideje socijalističkog samoupravljanja kao integrativne i motivacione snage na celinu sistema opštenarodne odbrane, odnosno celinu odbrambene moći zemlje.

Tvrdnja autora da je ratna veština pozvana da istražuje tu protivrečnost nije ubedljiva. Šteta je što Ibrahimpašić nije naveo nijednu činjenicu kojom bi potvrdio da bez saznanja do kojih dolazi ratna veština »nije moguće sagledati posledice erozije ideje socijalističkog samoupravljanja«. Koja su to saznanja ratne veštine bez kojih nije moguće sagledati posledice erozije ideje socijalističkog samoupravljanja? Ako se ima u vidu predmet kojim se bavi ratna veština, kao teorija i praksa, teško je izdvojiti saznanja koja bi mogla ukazivati na posledice erozije ideje socijalističkog samoupravljanja.

I na kraju, pažnju zaslužuje i njegova tvrdnja da »teorija opštenarodne odbrane, pa i njene ratne veštine koja ne bi izučavala i ideološku protivrečnost ideje socijalističkog samoupravljanja, tj. koja bi se odnosila prema visokoj motivisanosti za odbranu zemlje i društvenim odnosima koji omogućavaju masovno individualno stvaralaštvo u odbrambenim delatnostima kao *a priori* postojećim kvalitetima ljudskog činioca opštenarodne odbrane, a ne kvalitetima za čije stvaranje mora neprekidno, sistemski i sama da se neposredno angažuje — bila bi ratna veština koja zanemaruje bitne realne činjenice¹².

¹¹ Isto, str. 18.

¹² Isto, str. 23.

Pre razmatranja navedene tvrdnje, neophodno je istaći zaključni stav autora u sadržaju dela članka u kome razmatra integrativnu i motivacionu snagu ideje. »Teorija opštenarodne odbrane, samim tim i njene ratne veštine, ne bi odgovorila svom zadatku ako se i sama ne bi neposredno angažovala na pronalaženju puta reafirmacije socijalističkog samoupravljanja kao integrativne i motivacione snage društva.«¹³

Šta u prilog navedenih tvrdnji navodi autor?

Ibrahimpašić polazi od teškoća i problema do kojih je došlo u borbi za razvoj i ostvarivanje ideje socijalističkog samoupravljanja u Jugoslaviji. »Idejnopolitički, teorijski i institucionalno inaugurisani proces podružljavanja svih sfera društvenog života — kao konkretno-istorijski put izgradnje samoupravnih društvenih odnosa — ni u jednoj od tih sfera nije dao željene rezultate.«¹⁴ Iz toga zaključuje da navedena činjenica za opštenarodnu odbranu ima prvorazredno značenje. Za to navodi dva razloga. *Prvi* je u tome što ta činjenica kompromituje ideju socijalističkog samoupravljanja i time podriva moralnu snagu opštenarodne odbrane. Drugi se odnosi na to da »opštenarodna odbrana pretpostavlja ne samo visoko motivisane radne ljude i građane za odbranu tekovina revolucije već i njenu izgrađenost kao sistema društvenih odnosa koji svakom pojedincu pruža mogućnost da svoju motivisanost za odbranu zemlje ispoljava na stvaralački način.«¹⁵

Razlozi koje Ibrahimpašić navodi ne mogu opravdati njegovo zalaganje da se teorija ratne veštine treba baviti izučavanjem ideoloških protivrečnosti socijalističkog samoupravljanja i traženjem puteva reafirmacije socijalističkog samoupravljanja.

Za mene nisu sporne njegove tvrdnje da teškoće i problemi u razvoju samoupravljanja imaju prvorazredno značenje za opštenarodnu odbranu. S tim se u celini slažem sa autorom. Ono s čime se ne slažem odnosi se na njegovo zalaganje da se ratna veština treba baviti izučavanjem ideoloških protivrečnosti samoupravljanja i traženjem puteva za reafirmaciju socijalističkog samoupravljanja. To ne znači da ratna veš-

¹³ Isto, str. 24.

¹⁴ Isto, str. 22.

¹⁵ Isto, str. 23.

tina nije zainteresovana za razvoj samoupravljanja i da postojeće teškoće i problemi nemaju uticaja na izgrađivanje sistema odbrane i oružanih snaga, odnosno vojne organizacije. Ono što Ibrahimpašić stavlja u »nadležnost« ratne veštine pripada drugim naučnim disciplinama, čije rezultate istraživanja mora da uvažava ratna veština i da od njih polazi u izučavanju problema iz svoje »nadležnosti«.

SUMMARY

A CONTRIBUTION TO THE DISCUSSION »IDEA AS A SOCIAL PHENOMENON AND THE ARMED PEOPLE«

In a critical consideration of the relationship between the idea as a social phenomenon and the form of the armed people, and the art of war, the opinion of Prof. D. Sc. Mensur Ibrahimpašić is disputed, according to whom the relations between the idea as a social phenomenon and the armed people make an actual object of research in the domain of the art of war. Also the tendency is criticized that the art of war is being made »competent« to discover new possibilities for strengthening the defensive power of the country, and to point out those phenomena that erode that power. This is not and should not be the object of the art of war.

In view of the fact that the armed combat is the object studied by the art of war, it cannot be »competent« to research the entire concept of total national defence (it researches only that part of the total national defence concept pertaining to the preparations for the armed combat and its carrying out). It is even more unfounded to expect that the art of war is to research the relationship between the total national defence concept and the socialistic self-management concept and system.

Prof. D. Sc. Ibrahimpašić's assertion that difficulties and problems in the development of self-management are fundamentally significant for the total national defence is not disputable. The point to be disputed is his advocating that the art of war should study any problems and aspects of development of the idea of self-management. Even more cannot be the task of the art of war to explore ways which would lead towards the reaffirmation of the idea of socialistic self-management. This does not mean, however, that the current difficulties and problems do not make an impact on the building up of the systems of defence and of the armed forces, i.e. of the military organization, and thus of the art of war.

RESUME

CONTRIBUTION AU DEBAT SUR "L'IDEE EN TANT QUE PHENOMENE SOCIAL ET LE PEUPLE ARME"

Cet article présente un compte rendu critique du rapport dans lequel se trouve l'idée en tant que phénomène social et le peuple armé avec l'art de la guerre. Y est contestée l'opinion du professeur dr. Mensur Ibrahimpašić, selon laquelle la relation entre l'idée en tant que phénomène social et le peuple armée constitue un objet d'actualité dans les recherches de l'art de la guerre. De même, y est critiquée la tendance à faire entrer dans la »compétence« de l'art de la guerre la découverte de nouvelles possibilités de renforcement des capacités de défense nationale et la mise en évidence des phénomènes susceptibles de miner le pouvoir défensif du pays. Ceci n'est pas et ne doit pas être l'objet de l'art de la guerre.

Etant donné que l'art de la guerre a la lutte armée pour objet d'étude, il ne peut pas avoir dans sa »compétence« la recherche portant sur l'ensemble de la conception de défense populaire généralisée (l'art de la guerre n'étudie que la partie de la conception de défense populaire généralisée portant sur la préparation et la conduite de la lutte armée). Il est d'autant plus impertinent de s'attendre à ce que l'art de la guerre étudie le rapport entre la conception de défense populaire généralisée avec l'autogestion socialiste.

On ne conteste pas les arguments du professeur dr. Mensur Ibrahimpašić à savoir que les difficultés et les problèmes du développement de l'autogestion sont d'un intérêt de premier ordre pour la défense populaire généralisée. Est constestable pourtant son idée de voir l'art de la guerre étudier des problèmes et des aspects de développement de l'idée de l'autogestion socialiste. D'autant plus qu'il ne peut être du ressort de l'art de la guerre de s'occuper de la recherche des voies qui mènent vers une réaffirmation de l'idée d'autogestion socialiste. Néanmoins, cela ne veut pas dire que les difficultés et les problèmes existants n'ont pas d'influence sur l'édification du système de défense et des forces armées, c'est-à-dire sur l'organisation militaire et partant sur l'art de la guerre.

РЕЗЮМЕ

К ВОПРОСАМ ОБСУЖДЕНИЯ ТЕМЫ: „ИДЕЯ КАК ОБЩЕСТВЕННОЕ ЯВЛЕНИЕ И ВООРУЖЕННЫЙ НАРОД“

В статье критически рассматриваются отношения идеи, как общественного явления, и форм вооруженного народа с военным искусством. При этом оспаривается мнение проф. д-р Менсура Ибрахимпашичи, в согласии с которым отношение идеи, как об-

щественно явления, и вооруженного народа является актуальным предметом исследования военного искусства. Также критикуются попытки сделать военное искусство „компетентным“ обнаруживать новые возможности укрепления оборонной мощи страны и указывать на явления, подрывающие оборонную мощь страны. Это не является и не должно быть предметом военного искусства.

Исходя из факта, что предметом изучения военного искусства — вооруженная борьба, в ее „компетенцию“ не может войти исследование целостности концепции всенародной обороны (военное искусство исследует только ту часть концепции всенародной обороны, которая относится к подготовке и ведению вооруженной борьбы). Тем более нет основания ожидать, чтобы военное искусство исследовало взаимоотношение концепции всенародной обороны и социалистического самоуправления.

Нельзя оспаривать утверждения проф. д-р Менсура Ибрахимпашича, что затруднения и проблемы в развитии самоуправления имеют первостепенное значение для всенародной обороны. Спорным является настаивание на том, что военное искусство должно изучать проблемы и аспекты развития идеи социалистического самоуправления. Ни в коем случае не может быть задачей военного искусства заниматься обнаружением путей утверждения идеи социалистического самоуправления. Однако, это не означает, что существующие затруднения и проблемы не влияют на строительство системы обороны и вооруженных сил, вернее, военной организации, а этим и военного искусства.